

problemei, dacă sunt preferabile eșecurile răsunătoare ale intențiilor mari, sau reușitele mediocre ale intențiilor modeste, și s'a răspuns, întotdeauna, după preferințe sentimentale.

În setea sa de obiectivitate, criticul este adeseori silit să se chestioneze din nou, asupra acestor insolubile: rezultatul se obține prin confruntare.

Începutul lunii februarie, ne oferă, în plastică, putința unor asemenea confruntări. Veri, de pildă, expoziții de o perfecțiune plată, tablouri cărora nu li se poate imputa nicio greșală de tehnică, sporind exasperarea privitorului prin monotonia stăruitoare a jocurilor, egale nivelări, prin lipsa oricărei ieșiri ne-reglementare. Expoziții în care totul e după un tipic prestabilit, și neobișnuitul e sancționat laolaltă cu insuccesul.

De altă parte, avem expozițiile cu inegalități flagrante, cu fâșii geologice amănicioase, cu denivelări prăpăstioase. Pentru un critic care mai și simte artistic, înainte de a judeca, sistematic, aprobarea forțată pe care trebuie s'o acorde infailibilei medicrități a primei categorii, este mai exasperantă decât plăcerea pe care o simte în fața dezechilibrului și lisei de control a celei de a doua. Este o mărșă în a cădea, atunci când căderea e cauzată de năzuințe, de aspirații... și nu e nici un merit să nu greșești, decât infailibilitatea aceasta e de fapt menținerea pe terenul plin de securitate al banalului, al lipsei oricărui risc, oricărui fantezii.

Este, în consecință, mai interesant eșecul plin de promisiuni al unor pictori ca Virgil Popa, dela Atheneu, sau Brăduț Covaliu dela Universul, decât reușita fără glorie a acuarelelor d-nei Cantemir, de pildă, sau sumintea perfecțiune diminutivă a d-lui Zamphiropoll-Dall.

Pictor inveterat, din generația lui Tonitza, d-l Zamphiropoll-Dall se resimte de această prietenie, accesibilă sîe cu mijloacele individualității artistice ale unui sacrificat: timp de câteva bune decenii, d-l Zamphiropoll-Dall a fertfit pictura, carierei sale de învățămînt, unde are realizări, ca inspector pentru d-sen, pentru care generațiile prezente îi pot mulțumi.

Este regretabil că, atât de târziu, revenit la paletă, acest artist își mai poate pune problema menirii sale, ce se poate deduce din lucrările - cu adevărate calități, rămase neutilizate îndeajuns, expuse astăzi.

Cu acuarelele d-nei Cantemir se întîmplă un proces asemănător. Îndrăgostit de acest material, de care se resimte și când lucrează în ulei, artista are toată grija să-i găsească teme prielnice, când procesul este, firește, invers, pornind dela temă la expresie. Când precizia dogmatică a desebelor sale scade, d-na Cantemir înregistrează accidente fericite, cum sunt două acuarele spălate cu multă apă, ce face să se întrepătrundă, foarte blajin, tonurile.

D-l Brăduț Covaliu este un tânăr aplecat spre satiră și șarjă, carte influențat de viziunea și tehnica lui Daumier, și foarte nedecis încă. Totuși, debutul acesta denotă un temperament remarcabil, și câteva svadări din rețeta adoptată promit o evoluție interesantă. D-l Covaliu poate fi cândva un pictor dacă adîncește analize senzației vizuale, mai înainte de a trece la compoziție, la probleme complexe. E mult talent în tot ceea ce face d-sa și multă încon-

H

-tenta copilărească.

În aceeași sală, la Universul, expune sculptorul V. Grecu, pentru prima dată de altfel, pe cât se pare. Lucrările prezintă publicului toate fazele evoluției acestui artist, care trece de la decalcul naturalist al realității, prin stilizarea superficială a formei, către adâncirea sensurilor ei categorice, către pondere și monumental, către arta transfigurării cu tăle, a modelului, cărora i se aservise altădată cu unilinț de școlar. D-l V. Grecu reușește uneori, mai ales în lucrările de mici dimensiuni, văzute însă monumental--pentru că monumentalul nu e o problemă de scară metrică, ci de organizare a viziunii,-- să demonstreze că are motivație să se încetățeni în artă. Depășind total naturalismul pestiței, d-se va vedea că este un stil mai aproape de definiția adevăratei plastice.

La Atheneu, d-l Virgil Popa, elev al lui Tonitza, expune cât va tablouri și între o serie de încercări care n'ar fi trebuit poate scoase din atelier. De asemenea debutant, d-l Virgil Popa se simte mai bine în tovărășia obiectului, decât abandonat propriilor sale forțe de construcție și fantezie.

Naturile sale moarte, merele (e vorba de centrul unui panou, nu de cele de pe ușă), papucii de cameră, epoi vasele de lut, dovedesc tendințe interesante și posibilități suficiente de adâncire a viziunii și de redare a anei ei ci. Mai deconcertat în peisaj, d-l Virgil Popa reușește totuși unele fragmente, încheiate mai aproape de impresionism, cu toate că, pe cât se pare, marea înverșunare a pictorului e să apară drept un "fauve", un "temperament-full". Adâncind, analizând, decidându-se pentru o direcție anumită, d-l Virgil Popa are șanse să plece teze cândva, cu adevărat.

Altă boală a Atheneului adăpostește lucrările egresibile ale d-lui Acrian Secoșanu. Bine cunoscut pentru armonii coloristice, d-l Secoșanu caută să le realizeze în cadrul unei viziuni de stil de impresioniste, bazate pe divizionismul cromatic. Există însă câteva mici peisajii de iarnă, mai subre, mai construite și mai adevărate, mai puțin feerice, în care ni pare că recunoaștem unul din drumurile sale posibile în viitor. De asemenea, natura moartă cu iepurele, deși extrem de divizionistă, are un brio în execuție care-i șade bine, cu atât mai mult cu cât cânturi, în câteva naturi moarte, în autoportret și în nuduri, d-l Secoșanu dovedește că nu-i e străin" arhitectura-rea interioară a obiectului și analize carnației lui, structurii lui materiale, "tactile". Ce are însă mai prețios la d-l Secoșanu e un anume simț și simfonie al ulorii, în peisajii, și o discreție a abordării gemelor în care se rezolvă ele. În nudul pe fond portocaliu, de pildă, menținut la foarte puține variații tonale, istorul acesta se nu se dă uneori în lături de la efecte în-deajuns de depreciate, de facile, se menține, într'adevăr, într'o aristocratică, subtil ierarhie de nuanțe. Când va surprinde sub obiecte adevărul că ele nu-s neacuate totdeauna pentru noi, pentru plăcerea noastră a oamenilor, că natura are țelurile ei, d-l Secoșanu va fi un poet, și pictura sa va obține conținutul adânc al unei conștiințe, reqlvate azi, doar la scelpiri senzoriale, la ffeerie.

Miracoloe este modul cum s'e dezvoltat poetul în pictorul Tuculescu, a cărei expoziție de astăzi, de la Atheneu prilejuiește revizuirea imaginii sale, în pu-

public, și în conștiința criticii. D-l Tuculescu a fost catalogat, cele în-
 ceputurile sale, drept un decorat de mare talent, cu un simț extraordinar
 pentru montarea petelor de tonuri vii, crude, brutale, în siteze decorative de
 perfecția carpetelor populare oltenesti. O vreme, pare că d-l Tuculescu și-a
 luat în serios menirea de a continua, cu pensula, strădania lesătoarelor Ol-
teniei sale. Tablourile îi erau perfecte, splendide "covoare vrănești". Trece-
 cut prin incandescența vitraliului gotic și prin arbitrarul streniu al seg-
 menturilor din mozaicuri, lirismul său, dacă era, era filtrat prin strecurul
 augmentativ al unui temperament excesiv. Dublat de o inteligență alertă și
 inflamabilă, temperamentul lui Tuculescu i-a adus faima. Pare că e unul din
 puținii noștri genuși, un sălbatec, un autentic, un frust.

Obiectul, nu era intelectual de ce va începe să existe pentru Tuculescu,
 stăte vreme cât deformarea și reflectarea lui într'un cert strat al conștiin-
 ței, era ceea ce căuta el pe atunci.

Astăzi, Tuculescu și-a trimis definiția la plimbare. Temperamentul de-a-
 tunc dacă se mai străvede. Nu doar că ar fi sczut arderea temperamentului
 său, ci numai că el a fost integrat într'un echilibru mai stabil al structurii
 sale psihice. Nu mai e decât dinstinctiv, temperamentul său, iar nu defi-
nitiv. Pentru că, mai adânc decât temperamentul, care e o constantă de ex-plo-
sibilitate a senzoriului, d-l Tuculescu își scoate stăzi, din
 adâncuri afective bine deghizate intelectual de acest auto-ironist ce nu-și
 permite sentimentalisme, un fond poetic din cele mai autentice.

Există experințe în viața unui artist care-i decid traiectoria vii-
 toare. Războiul pare să fi fost astfel pentru d-l Tuculescu. Rigorile lui
 i-au demonstrat acestui fieric, acestui amator de kerneze optice și de ilumi-
 nări cu torțe, că există și realitate pe lumea asta, și că realitatea se im-
 pune, cu sau fără voia conștiinței.

Tuculescu e astăzi un realist în arta săruii obiectul conțiază, dar în ve-
 lorificarea obiectului într' o lumină fantastică a fazei sale feerice din
 trecut. Adresându-se naturii "răb să cad" în robia peisajului extern, colorând
 afectiv, specific, orice temă exterioară, cu tonalitatea se sufletească vecină
 delirului erotic sau freneziei lirice, construindu-și obiectul în
 aceeași măsură în care își construiește "stimulul" acordat lui, Tuculescu
 este unul din pictorii cei mai complecți și mai originali pe care-i avem es-
 tăzi.

Forța tuței lui, incandescența culoarei, igranța compoziției, completitatea
 procesului său creator, disimulată sub simplitatea (deși mare maestru) a unei
 tehnice care l-a costat ani de căutare și de sbucium, toate concurează să
 nă-l prezinte pe Tuculescu drept ceea ce de fapt este: un pictor cu adevărat
 întreg, un spirit original și un artist conștient de forțe și datorii sale.
 Dintr'o familie cu Padina și cu Alexandru Istrati, el este chieburul ace-
 stor mezini: legăterul universal al unei tradiții splendide, care se pare
 un timp că vor purta-o mai departe Lucian Prigorescu și Vasile Popescu, dar
 care s'a transmis generației mai tinere fără nicio esențială modificare.

Tuculescu îi adaugă, acestei muzici specifice a picturii românești, so-

R

4

...tatea gravă de ong, certitudinilor sale superbe, cu rădăcinile în
...klorul românesc, cu alptoiul tehnicii din Franța fauves-ilor, și cu îngră-
-șământul unui ~~... ..~~ tor aceluși al marilor peisagiști oland-
-dezi.

...uneori amintește stilizarea lui ~~... ..~~ Rouault. --

Ion Frunzetti.